

VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 180 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.

Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test MORA biti ČITKO napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta
- pisanjem eseja

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo **prepišeš** svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- **ako je odgovor netačan**
- **ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore**
- **ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor**
- **ako je nečitko napisan odgovor/esej**
- **ako je odgovor/funkcionalni tekst/esej napisan grafitnom olovkom**
- **ako funkcionalni tekst /esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno)**

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

Suđenje Šarlu Bodleru

Samo nekoliko mjeseci poslije procesa Floberu, Pariski sud za prestupe ponovo tuži jednog pisca: Bodler je optužen za povredu javnog morala. Optužbu je zastupao već dobro znani i proslavljeni „poznavalac“ književnosti, carski tužilac Ernest Pinar. Poslije neuspjeha na Floberovom procesu, trudio se svim raspoloživim sredstvima da osude Bodlera. Očigledno da je u njegovoj bogatoj praksi nedostajao jedan „književni“ trofej. A nije ni slutio da će zahvaljujući Floberu i Bodleru ući u istoriju književnosti.

Avgusta 1857. godine Bodler je izveden pred sud Drugog carstva. To je i prvi susret pjesnika i francuske javnosti. Suđenje je pobudilo veliko interesovanje publike i francuske štampe.

Do tada malo poznati pjesnik našao se iznenada u žiži interesovanja. Radoznali novinari su čeprkali po njegovom privatnom životu. Parižani su kupovali „optuženu“ knjigu, književnici su sa interesovanjem očekivali rasplet suđenja. Osim Bodlera optužen je i izdavač Ogist Pule-Malasi. Obojica su sa strepnjom pratili tok suđenja, slušajući pažljivo neumoljive tirade Ernesta Pinara.

(...)

Radoznali novinari su nestrpljivo pratili nastavak suđenja, bilježeći sve Pinarove oštre napade. Uvaženi carski tužilac više puta je ponovio: „Gospodo, njegovi stihovi su nemoralni. Knjigu treba zabraniti“. Pjesnik je blijedio, stiskao pesnice i gutao suze. Knjigu u koju je uložio najbolji dio svoga života, oklevetali su i proglasili nemoralnom. Ima li većeg udarca za jednog pisca!? I šta hoće ti lažni branioci morala, ljudi koji sve vide kroz paragrafe i glupe malograđanske norme!? On je iskren, bez ljuštore i lažnog sjaja iza koga mnogi kriju svoju gnusobu.

Bodler se na suđenju nije mnogo branio, a kasnije je napisao: „A vi ste bili dovoljno mali da zaboravite da se Francuska zgražava pred poezijom, nad poezijom, da ona voli samo gadove, da svakoga koji nastoji da piše pravilnom ortografijom smatraju čovjekom bez srca... Što se tiče osjećanja, srca i drugih ženskih gadosti sjetite se duboke riječi Lekonta de Lila: `Svi elegičari su hulje`. Gade mi se vaši akademičari. Gade mi se vaši liberali. Gadi mi se tekući stil. Gadi mi se progres. Ne govorite mi više nikada o govornicima ničega“.

Ovo njegovo pismo, napisano nekoliko godina prije smrti, kao da je odgovor na tužbu carskog tužioca, koju nije svojevremeno izrekao. Poslije višečasovnog suđenja sud donosi odluku da se od 13 „optuženih“ pjesama, 6 ukloni iz knjige. Šarl Bodler je osuđen na kaznu od 300 franaka, a izdavač na kaznu od 100 franaka. Poslije Bodlerovog suđenja slavni Viktor Igo je izjavio: „To je rijetko odlikovanje koje može da podijeli sadašnji režim“.

Ali ovaj proces još nije bio završen. Velikom pjesniku Francuzi „nijesu dali mira“ ni u grobu. Mnogo godina poslije pjesnikove smrti obnovili su proces želeći da rehabilituju Bodlera. Prva obnova procesa bila je 1917. godine, a za nju se zalagao čak ministar pravde Barto. Sud je i sada bio neumoljiv tvrdeći da nedostaju nove činjenice. Godine 1925. nekoliko pariskih advokata pokušava opet obnovu procesa. I ovaj pokušaj je neuspjio. I tako se čudesna igra

između djelilaca pravde i prkosnog pjesnika nastavila i u XX vijeku. A „osuđena“ knjiga je do danas doživjela mnogobrojna izdanja u mnogim zemljama svijeta. „Cvijeće zla“, čiji je opori miris razjario pravosuđe Drugog carstva i francuske buržuje, i pored svih zalaganja suda i zakona nije ni do danas uvelo.

Preređeno prema: <https://impulsportal.net/index.php/kultura/alter/25116-sudenje-sarl-bodleru>

1. Književnik kojem je suđeno iste godine kao i Bodleru je:

1. Ogist Pule-Malasi
2. Lekont de Lil
3. Gistav Flober
4. Viktor Igo

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

2. Zbog čega je suđeno Bodleru?

1 bod

3. Kako je suđenje uticalo na Bodlerovu popularnost?

1 bod

4. Zašto je obnovljeno suđenje Bodleru nakon njegove smrti?

1 bod

5. Objasni što znači da *Cvijeće zla* „nije ni do danas uvelo“.

1 bod

6. A) Rečenicu: „I šta hoće ti lažni branioci morala...“ napiši u jednini.

_____ 1 bod

B) Od datih riječi napiši novu.

od čepiti _____

naj jači _____

bez žični _____

iz sitniti _____

2 boda

7. Upiši IJE/JE/E tako da dobiješ tačno napisanu riječ na ijekavici.

ČOV___K

ZAUV___K

BR___GOVI

S___NKA

2 boda

8. A) Objasni gramatičku grešku u datoj rečenici.

U ruci je držao maramu i žustro mahao s njom.

1 bod

B) Odredi padež podvučene riječi u rečenici: Trudio se da osude Bodlera.

1 bod

9. Napiši na koga se odnosi podvučena zamjenica u sljedećoj rečenici.

Dimitrije Milaković je 1831. godine stigao na Cetinje, gdje je radio kao Njegošev sekretar i savjetnik sve do njegove smrti.

_____ 1 bod

10. Na osnovu odlomka i cjelokupne pjesme *Banović Strahinja*, odgovori na pitanje.

Ti sokole, Strahinjiću bane,
tvrđa mi je vjera od kamena.
Da ćeš sade sablju povaditi,
da ćeš pola vojske pogubiti,
nevjere ti učiniti neću
ni tvojega ljeba pogaziti.

Zbog čega derviš kaže: „nevjere ti učiniti neću/ni tvojega ljeba pogaziti“?

1 bod

Na osnovu odlomka, kao i cjelokupnog djela *Stranac*, riješi zadatke 11 i 12.

Mogu da kažem da se za vreme govora državnog tužioca i mog advokata mnogo govorilo o meni, i možda više o meni nego mom zločinu. Da li je, uostalom, između svih tih govora bilo neke razlike? Advokat je dizao ruke i branio optuženog trudeći se da ga opravda. Državni tužilac je pružao ruke i ukazivao na krivicu, ali je nije pravdao. Pa ipak, nešto neodređeno me je mučilo. Iako sam bio zaokupljen svojim mislima, padao sam u iskušenje da se umešam, ali advokat bi mi dobacio: „Ćutite, u vašem slučaju je to bolje.“ Izgledalo je kao da ceo događaj razmatraju van mene. Sve se odvijalo bez mog učešća. Krojili su mi sudbinu ne pitajući me za mišljenje.

11. Zašto se govorilo više o Mersou nego o njegovom zločinu?

1 bod

12. U datom odlomku sudnica simbolički predstavlja:

1. društvo
2. pravdu
3. stranca
4. sudiju

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

13. „Malašan“ rast Kanjoš Macedonović nadomješta rodoljubljem, snalažljivošću, hrabrošću. Izaberi jednu od navedenih osobina i dokaži je primjerom iz djela.

1 bod

14. Zaokruži broj ispred dominantnog motiva koji je zajednički djelima *Derviš i smrt* i *Prokleta avlija* i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. tamnica
2. tekija
3. sunce
4. snijeg

1 bod

Na osnovu odlomka, kao i cjelokupnog djela *Na Drini ćuprija*, odgovori na pitanja 15 i 16.

Ali kad je trebalo da i sama legne, u polupraznoj tuđoj sobi, bez svojih stvari i hartija sa kojima je vek provela, pretrgla se duša u njoj i prvi put otkako zna za sebe izdala je snaga, i to sva odjednom. Pustom turskom kućom prolomio se njen jauk. (...) Lekar je konstatovao kod premorene i ostarele žene potpun živčani slom, preporučio da se bolesnica što pre udalji odavde, iz domašaja ratnih operacija, prepisao neke kapljice, i otišao za transportom ranjenika.

15. Na koji lik se odnosi odlomak?

1 bod

16. Zašto je „premorena i ostarela žena“ doživjela nervni slom?

1 bod

17. Pažljivo pročitaj odlomak i odgovori na pitanja.

ISMENA
O jadne mene! Udes tvoj da izgubim?
ANTIGONA
Ti život sebi htede, a ja sebi smrt!
ISMENA
Al', svoje nisam razloge prećutala.
ANTIGONA
Ti jednima, a ja ugodih drugima.
ISMENA
Pa jednaka je sada naša krivica.

A) Ko je autor djela iz kojeg je uzet odlomak?

_____ 1 bod

B) Kojoj epohi pripada djelo?

_____ 1 bod

C) Objasni značenje Antigoninih riječi: „Ti jednima, a ja ugodih drugima“.

1 bod

18. Pročitaj odlomak iz pjesme *Slomljenom oknu*, pa riješi zadatak.

Slomljeno okno iz tankog rama,
u tebi vidim, dok slazi tama,
krajčak puta i golo polje.

A kad se malo zagledam bolje,
da li to vidim i sebe sama?

A) Kako se nazivaju vrste strofe u datom primjeru?

1. strofa _____ 2. strofa _____

1 bod

B) Objasni kako sebe „vidi“ lirski subjekat.

1 bod

JEDAN MLAĐI GOSPODIN DOKTOR

vježbenik kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade, gospođici s potsdamskim petama i kosom od žute slame: A vi to ne znate, chère baronesse, pa to je secret de Polichinelle¹. Barunica Zigmuntovič, Soror Angelica, i doktor Leone, to je flert koji traje već godinama.

JEDAN PRESVIJETLI

od banskog Prezidija, jednom kanoniku: Da, da, da, stara Barbocijeva bila je prava erder-baba². Na svojoj samrti, stara je proklela čitavu tu nuvorišavsku „gospoštiju“, a danas je dobro rekao doktor Tulipan, da zvono zvoni više na pogreb, nego na jubilej. To su carmine, dragi moj amice, carmine a ne trijumf...

KANONIK

prepošt Blažene Djevice: Honor, laus et triumphus perpetuus, illustrissime domine!³ To su dani, o kojima govori historija još decenijama! *Spram Leona i Anđelike:* Da se pozdravimo, časna sestro barunice! Gospodine doktore, laku noć. (...)

JEDNA DAMA

starija patronesa: Marsel Faber, draga milostiva, vi to ne znate, das war immer ein grosser Steiger!⁴ O tome se govorilo na jour fixe kod stare grofice Orsiival: einem „on dit“ zu Folge, das Liebspärchen hat man in flagranti...⁵ (...)

DVA GOSPODINA I DAME

u prolazu: Gospoda se igraju ptice noja... Nema što, gospoda imaju nerve u redu. Nije to prva banka koja slavi pir i crnu misu o jednom trošku.

Dvije starije dame opraštaju se od Ignjata Glembaja, u prolazu, promatrajući s interesom Leona i Anđeliku lornjonima.

¹ javna tajna

² vrazja baba

³ Čast, hvala i vječan trijumf, presvijetli!

⁴ bio je uvijek velik ženskar!

⁵ kao što se govori, ljubavni su par ulovili na djelu...

19. Zaokruži broj ispred faze u razvoju dramske radnje kojoj pripada navedeni odlomak i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. kulminaciji
2. ekspoziciji
3. peripetiji
4. raspletu
5. zapletu

1 bod

20. A) Napiši šta znači *secret de Polichinelle*.

1 bod

B) Koja priča u drami predstavlja *secret de Polichinelle*?

1 bod

21. Sagledavajući odlomak, ali i cjelokupnu dramu, objasni rečenicu: *Nije to prva banka koja slavi pir i crnu misu o jednom trošku.*

1 bod

22. Šta znače riječi *igrati se ptice noja*?

1 bod

23. Pročitaj odlomak i riješi zadatak.

VLADIMIR: Ne treba da trošimo vreme na prazne razgovore. (*Pauza. Plahovito.*) Učinimo nešto dok nam se pruža prilika! Ne dešava se to svakoga dana da smo mi nekom potrebni. Istina, ne mislim da smo mi nekome baš potrebni. Drugi bi to učinili isto tako dobro, ako ne i bolje. Onaj poziv što smo ga maločas čuli upućen je, pre bi se reklo, čitavom čovečanstvu. Ali sad, na ovom mestu, mi predstavljamo čovečanstvo, pa bilo nam to po volji ili ne. Iskoristimo to, pre nego što bude prekasno. Hajde da bar jedanput dostojno predstavljamo ovu pasminu u koju nas je zla kob strpala. Šta veliš na to?

ESTRAGON: Nisam slušao.

A) Napiši naziv djela iz kojeg je uzet odlomak.

1 bod

B) Šta odlikuje „čovečanstvo“ čiji su predstavnici Vladimir i Estragon?

1 bod

24. U Nikšiću je održan Festival glumca. Na njemu je bilo prikazano nekoliko predstava iz regiona. Novinar Bojan Božović za časopis iz kulture „Osvrt“ napisao je intervju sa predstavnikom Nikšićkog pozorišta Andrijom Gezovićem.

Na osnovu datih podataka umjesto novinara Bojana Božovića napiši intervju. On treba da sadrži sve elemente intervjuja u štampanim medijima uključujući tri pitanja i tri odgovora. Pitanja i odgovore treba da osmisliš.

Vodi računa o formi i sadržaju intervjuja, kao i o poštovanju normi standardnoga jezika.

<i>18. MEĐUNARODNI FESTIVAL GLUMCA</i>	
<i>Nikšić, 2022.</i>	
<p><i>7. novembar (ponedjeljak)</i></p> <p>Lav Nikolajevič Tolstoj</p> <p>Ana Karenjina</p> <p><i>Režija: Dejan Projkovski</i></p> <p><i>Novosadsko pozorište – Újvidéki Színház</i></p>	<p><i>8. novembar (utorak)</i></p> <p>Jure Karas</p> <p>Realisti</p> <p><i>Režija: Matko Raguž</i></p> <p><i>Teatar „Exit“, Zagreb</i></p>
<p><i>10. novembar (četvrtak)</i></p> <p>Branislav Nušić</p> <p>Pokojnik</p> <p><i>Adaptacija i režija: Egon Savin</i></p> <p><i>Crnogorsko narodno pozorište Podgorica i Centar za kulturu Tivat</i></p>	<p><i>11. novembar (petak)</i></p> <p>Prema motivima i fragmentima iz života, djela, pisama i dnevnika Franca Kafke</p> <p>Umjetnik u gladovanju</p> <p><i>Režija: Alen Šimić</i></p> <p><i>Narodno pozorište Sarajevo</i></p>
<p><i>Festival organizuje Nikšićko pozorište pod pokroviteljstvom Opštine Nikšić i Ministarstva kulture Crne Gore</i></p>	

8 bodova

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.

- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).

- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Njegoš – vladar s pjesničkom dušom

Uputstva za pisanje eseja:

- Navedi osnovne podatke o Njegošu.
- Na osnovu djela *Noć skuplja vijeka* i *Gorski vijenac* opiši pjesničku dušu vladike Rada.
- Objasni da li je emotivnost Njegoševa prednost ili mana.

2. Selfi – savremeni fenomen

Uputstva za pisanje eseja:

- Objasni selfi kao savremeni fenomen.
- Obrazloži popularnost selfija.
- Objasni da li selfi doprinosi narcisoidnosti, jačanju samopouzdanja ili...

13 bodova

